

สามชั่วอายุคนในแผ่นดินใหม่: สัมภาษณ์คุณยาย

โดย พามิลลา เทียนสว่าง

พามิลลา เป็นนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเบลล์วิว ฮิลล์ เรียนภาษาไทยที่

โรงเรียนไทยพุทธรังษี สแตนมอร์

คุณยายของฉันมาจากประเทศไทย ชื่อสมจิตร พรอัมบุญ เป็นคนแรกที่ฉันรู้จักเมื่อนั้นเกิด นอกจากแม่ ฉันเรียกท่านว่าคุณยาย ในภาษาไทยซึ่งมีความหมายว่า “grandmother” ในภาษาอังกฤษ คุณพ่อและคุณแม่ของฉันแยกทางกันก่อนฉันเกิด ดังนั้นคุณยายจึงต้องมาจากเมืองไทยเพื่อมาดูแลฉัน เพราะคุณแม่ต้องไปทำงานหาเลี้ยงเรา

ตอนนั้นฉันอายุ 9 ขวบแล้ว ฉันได้เรียนหลายอย่างจากคุณยาย เช่น การพูด การเขียนและโดยเฉพาะการรำไทย คุณยายเล่าให้ฉันฟังเรื่องประสบการณ์ต่างๆในตอนที่อยู่เมืองไทย และเมื่อมาถึงออสเตรเลีย ต่อไปนี้คือเรื่องราวที่ฉันได้สัมภาษณ์คุณยาย ...

ชีวิตของคุณยายที่เมืองไทยเป็นยังไงบ้างคะ?

.... ยายอาศัยอยู่ที่เมืองเล็กแห่งหนึ่งมีชื่อว่า สมุทรสาคร ตั้งอยู่ใกล้ปากแม่น้ำท่าจีนในอ่าวไทย พ่อแม่ของยายมีลูกสองคนเป็นผู้หญิงและยายเป็นคนโต มีอาชีพทำนา เลี้ยงหมูและเลี้ยงไก่ ยายแต่งงานกับตาของหลานเมื่อยายอายุ 18 และตาอายุ 19 ปี เราแยกมาตั้งครอบครัวของเรา และทำงานรับจ้าง หลังแต่งงานได้ปีหนึ่งตาของหลานซึ่งชอบการร้องเพลงและรำวงก็ตัดสินใจเลิกอาชีพทำนา และพายายไปสมัครฝึกหัดการแสดงพื้นเมืองที่เรียกว่าลิเก กับคณะหอมหวาน ซึ่งเป็นคณะมีชื่อเสียงในตอนนั้น

เราฝึกหัดอยู่กับคณะลิเกและเดินทางติดตามคณะซึ่งเคลื่อนที่ไปแสดงในเมืองต่างๆล้ายคณะละครคนสัตว์ที่นี่ จนเรามีความสามารถออกโรงแสดงได้บ้างจึงจะได้ค่าจ้าง เป็นเวลา 8 ปีที่ตาของหลานและยายใช้ชีวิตแบบพอกินพอใช้ ร่วมแสดงกับคณะลิเกหลายคณะเดินทางไปแสดงตามเมืองต่างๆ ส่วนมากในภาคใต้ของไทย ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเรามีลูกด้วยกันสามคน แต่มีแม่ของหลานคนเดียวเท่านั้นที่มีชีวิตเติบโตมาได้

ในที่สุดเราก็มาตั้งหลักแหล่งอยู่ประจำที่ตลาดพลู ผังธนบุรี และยังคงยึดอาชีพแสดงลิเกอยู่จนยายอายุสี่สิบปลาย หลังจากนั้นก็ทำอาชีพเป็นคน **ทำขวัญนาค** ซึ่งเป็นพิธีที่ผู้ชายที่จะบวชเป็นพระต้องเข้าพิธีนี้

ทำไมคุณยายจึงย้ายมาจากเมืองไทยคะ?

แม่ของหลานแต่งงานและย้ายตามสามีคือพ่อของหลานมาอยู่ที่ชิดนีย์ ออสเตรเลีย ทั้งคู่เข้ากันไม่ได้และในที่สุดพ่อของหลานก็แยกไป ตอนที่แม่ตั้งท้องหลาน แม่ของหลานขอให้ตากับยายมาอยู่ด้วยที่นี่ เราจึงพากันมาและเป็นครั้งแรกในชีวิตที่เดินทางโดยเครื่องบินมายังต่างประเทศ และไม่รู้จักภาษาอังกฤษเลยสักคำ โชคดีหน่อยที่เดินทางโดยสายการบินไทย พนักงานช่วยเหลือเรา และแม่ของหลานมาคอยรอรับที่สนามบิน

ตอนมาถึงออสเตรเลียครั้งแรกเป็นยังไงบ้างคะ?

หลานลองเดาก็แล้วกันว่ายายที่อายุ 59 ปีจะรู้สึกยังไงในต่างบ้านต่างเมือง รู้สึกหนาวและเหงา ยายไปไหนไม่ถูกและยิ่งร้ายกว่านั้นยายพูดภาษาอังกฤษไม่ได้เลยไม่เข้าใจใครเลย ตาของหลานทนอยู่ไม่ได้ ต้องเดินทางกลับเมืองไทยและต่อมาอีกสามปีตาก็เสียชีวิต

ยายตัดสินใจอยู่เพื่อเลี้ยงหลานตอนที่แม่ไปทำงาน ยายต้องการช่วยแม่ของหลานซึ่งเป็นลูกคนเดียวของยาย และต้องการคอยดูหลานคนเดียวของยายเจริญเติบโตที่นี่

แล้วตอนนี้ล่ะจะเป็นยังไงบ้าง?

ยายมาอยู่ที่นี่ได้ 10 ปีแล้ว และได้กลับไปเมืองไทยสามครั้ง กรุงเทพฯเปลี่ยนแปลงไปมากสำหรับยาย ถ้ายายจะต้องกลับไปอยู่ที่นี่ยายคงมีความรู้สึกเหมือนเมื่อตอนมาถึงที่นี่ครั้งแรก ไม่รู้จักถนนหนทางและไม่รู้จะไปไหนได้ยังไง ความแตกต่างจะอยู่ตรงที่ว่ายายพูดภาษาไทยได้คล่องเท่านั้น

ยายรู้สึกขอบคุณที่ได้มาอยู่ออสเตรเลียกับลูกและหลานของยาย ยายมีเพื่อนมากที่นี่ ชุมชนไทยของเรากำลังขยายออก เรามีโรงเรียนไทยให้เด็กเรียนภาษาไทย รำไทยและดนตรีไทย บางครั้งยายก็ช่วยสอนเด็กๆให้รำไทย เหมือนอย่างที่ยายเคยสอนแม่ของหลานและตัวหลาน ยายไปทำบุญที่วัดที่นี่ได้เหมือนที่เคยไปวัดตอนอยู่เมืองไทย ชุมชนเชื้อชาติต่างๆเขาก็พากันนิยมยกย่องวัฒนธรรมและงานเทศกาลต่างๆของไทย นอกจากนี้จะสนใจรับประทานอาหารไทยของเรา

ยายรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เห็นหลานที่ยายเฝ้าสอนให้รำไทยตั้งแต่อายุเพียงสามขวบ รำในนามของโรงเรียนในงานฉลองและเทศกาลต่างๆของไทย ภาษาอังกฤษของยายก็ยังแย่แต่ก็ดีใจที่มีหลานคอยช่วยได้เมื่อยายเข้าตาจน ยายมีความสุขในแผ่นดินใหม่แห่งนี้!